Test Booklet Code & Serial No.
प्रश्नपत्रिका कोड व क्रमांक

B

Paper-II
SANSKRIT

Signature and Name of Invigilator

1. (Signature) ....

(Name) ....

2. (Signature) ....

(Name) ....

Seat No. | | | | | | | |

(In figures as in Admit Card)

Seat No. ....

(In words)

OMR Sheet No. | | | | | | | |

(To be filled by the Candidate)

MAR - 04223

Time Allowed : 2 Hours] **[Maximum Marks : 200**

Number of Pages in this Booklet : **20** Number of Questions in this Booklet : **100**

Instructions for the Candidates

1. Write your Seat No. and OMR Sheet No. in the space provided on the top of this page.
2. This paper consists of **100** objective type questions. Each question will carry *two* marks. *All* questions of Paper II will be compulsory.
3. At the commencement of examination, the question booklet will be given to the student. In the first 5 minutes, you are requested to open the booklet and compulsorily examine it as follows :
   (*i*) To have access to the Question Booklet, tear off the paper seal on the edge of this cover page. Do not accept a booklet without sticker-seal or open booklet.
   (*ii*) Tally the number of pages and number of questions in the booklet with the information printed on the cover page. Faulty booklets due to missing pages/questions or questions repeated or not in serial order or any other discrepancy should not be accepted and correct booklet should be obtained from the invigilator within the period of 5 minutes. Afterwards, neither the Question Booklet will be replaced nor any extra time will be given. The same may please be noted.
   (*iii*) After this verification is over, the OMR Sheet Number should be entered on this Test Booklet.
4. Each question has four alternative responses marked (A), (B), (C) and (D). You have to darken the circle as indicated below on the correct response against each item.
   Example : where (C) is the correct response.
   (A) (B) ● (D)
5. Your responses to the items are to be indicated in the **OMR Sheet given inside the Booklet only.** If you mark at any place other than in the circle in the OMR Sheet, it will not be evaluated.
6. Read instructions given inside carefully.
7. Rough Work is to be done at the end of this booklet.
8. If you write your Name, Seat Number, Phone Number or put any mark on any part of the OMR Sheet, except for the space allotted for the relevant entries, which may disclose your identity, or use abusive language or employ any other unfair means, you will render yourself liable to disqualification.
9. You have to return original OMR Sheet to the invigilator at the end of the examination compulsorily and must not carry it with you outside the Examination Hall. You are, however, allowed to carry the Test Booklet and duplicate copy of OMR Sheet on conclusion of examination.
10. Use only Blue/Black Ball point pen.
11. Use of any calculator or log table, etc., is prohibited.
12. There is no negative marking for incorrect answers.

विद्यार्थ्यांसाठी महत्त्वाच्या सूचना

1. परीक्षार्थींनी आपला आसन क्रमांक या पृष्ठावरील वरच्या कोपऱ्यात लिहावा. तसेच आपणांस दिलेल्या उत्तरपत्रिकेचा क्रमांक त्याखाली लिहावा.
2. सदर प्रश्नपत्रिकेत 100 बहुपर्यायी प्रश्न आहेत. प्रत्येक प्रश्नास **दोन** गुण आहेत. या प्रश्नपत्रिकेतील **सर्व** प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
3. परीक्षा सुरू झाल्यावर विद्यार्थ्याला प्रश्नपत्रिका दिली जाईल. सुरुवातीच्या 5 मिनिटांमध्ये आपण सदर प्रश्नपत्रिका उघडून खालील बाबी अवश्य तपासून पहाव्यात.
   (*i*) प्रश्नपत्रिका उघडण्यासाठी प्रश्नपत्रिकेवर लावलेले सील उघडावे. सील नसलेली किंवा सील उघडलेली प्रश्नपत्रिका स्वीकारू नये.
   (*ii*) पहिल्या पृष्ठावर नमूद केल्याप्रमाणे प्रश्नपत्रिकेची एकूण पृष्ठे तसेच प्रश्नपत्रिकेतील एकूण प्रश्नांची संख्या पडताळून पहावी. पृष्ठे कमी असलेली/कमी प्रश्न असलेली/प्रश्नांचा चुकीचा क्रम असलेली किंवा इतर त्रुटी असलेली सदोष प्रश्नपत्रिका सुरुवातीच्या 5 मिनिटातच पर्यवेक्षकाला परत देऊन दुसरी प्रश्नपत्रिका मागवून घ्यावी. त्यानंतर प्रश्नपत्रिका बदलून मिळणार नाही तसेच वेळही वाढवून मिळणार नाही याची कृपया विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.
   (*iii*) वरीलप्रमाणे सर्व पडताळून पाहिल्यानंतरच प्रश्नपत्रिकेवर ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेचा नंबर लिहावा.
4. प्रत्येक प्रश्नासाठी (A), (B), (C) आणि (D) अशी चार विकल्प उत्तरे दिली आहेत. त्यातील योग्य उत्तराचा रकाना खाली दर्शविल्याप्रमाणे ठळकपणे काळा/निळा करावा.
   उदा. : जर (C) हे योग्य उत्तर असेल तर.
   (A) (B) ● (D)
5. या प्रश्नपत्रिकेतील प्रश्नांची उत्तरे **ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेतच दर्शवावीत.** इतर ठिकाणी लिहिलेली उत्तरे तपासली जाणार नाहीत.
6. आत दिलेल्या सूचना काळजीपूर्वक वाचाव्यात.
7. प्रश्नपत्रिकेच्या शेवटी जोडलेल्या कोऱ्या पानावरच कच्चे काम करावे.
8. जर आपण ओ.एम.आर. वर नमूद केलेल्या ठिकाणाव्यतिरिक्त इतर कोठेही नाव, आसन क्रमांक, फोन नंबर किंवा ओळख पटेल अशी कोणतीही खूण केलेली आढळून आल्यास अथवा असभ्य भाषेचा वापर किंवा इतर गैरमार्गांचा अवलंब केल्यास विद्यार्थ्याला परीक्षेस अपात्र ठरविण्यात येईल.
9. परीक्षा संपल्यानंतर विद्यार्थ्याने मूळ ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिका पर्यवेक्षकांकडे परत करणे आवश्यक आहे. तथापि, प्रश्नपत्रिका व ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेची द्वितीय प्रत आपल्याबरोबर नेण्यास विद्यार्थ्यांना परवानगी आहे.
10. फक्त निळ्या किंवा काळ्या बॉल पेनचाच वापर करावा.
11. कॅलक्युलेटर किंवा लॉग टेबल वापरण्यास परवानगी नाही.
12. चुकीच्या उत्तरासाठी गुण कपात केली जाणार नाही.

Sanskrit
Paper II
संस्कृत
प्रश्नपत्रिका II

Time Allowed : 120 Minutes] **[Maximum Marks : 200**

Note : This Paper contains **Hundred (100)** multiple choice questions. Each question carrying **Two (2)** marks. Attempt *All* questions.

सूचना : या प्रश्नपत्रिकेत एकूण **शंभर (100)** बहुपर्यायी प्रश्न दिलेले आहेत. प्रत्येक प्रश्नाला **दोन (2)** गुण आहेत. **सर्व** प्रश्न सोडवा.

1. राष्ट्राभिवर्धनसूक्तस्य का देवता ?

   (A) अभीवर्तमणिः

   (B) अग्निः

   (C) सम्राट वरुणेः

   (D) धर्मराजः यमः

2. निरुक्तस्य व्याख्यातव्यो ग्रन्थो विद्यते :

   (A) ऋक्-प्रातिशाख्यम्

   (B) निघण्टुः

   (C) ऐन्द्रव्याकरणम्

   (D) वैदिकसंहिताः

3. व्याकरणमिति वेदपुरुषस्य किमङ्गम् ?

   (A) पादौ

   (B) घ्राणम्

   (C) श्रोत्रम्

   (D) मुखम्

4. अधस्तनयुग्मानां समीचीनां तालिकां विचिनुत :

   (*a*) शाङ्खायनश्रौतसूत्रम् (*p*) ऋग्वेदः

   (*b*) वैतानश्रौतसूत्रम् (*q*) शुक्लयजुर्वेदः

   (*c*) कात्यायनश्रौतसूत्रम् (*r*) तैत्तिरीयशाखा

   (*d*) सत्याषाढश्रौतसूत्रम् (*s*) अथर्ववेदः

   (A) *ap* *bq* *cr* *ds*

   (B) *ap* *bs* *cq* *dr*

   (C) *aq* *br* *cs* *dp*

   (D) *as* *bp* *cq* *dr*

5. तत्रोपपदं :

   (A) पञ्चमीस्थम्

   (B) अतिङ्स्थम्

   (C) सप्तमीस्थम्

   (D) षष्ठीस्थम्

6. अधोनिर्दिष्टेषु वाक्येषु समीचीनं सत्यासत्यपर्यायं विचिनुत :

(*a*) 'राजदन्त' इति तत्पुरुषसमासः

(*b*) 'अनेकमन्यपदार्थे' इति द्वन्द्वसमासविधायकं सूत्रम्

(*c*) निर्धारणे या षष्ठी सा तु समस्यते

(*d*) समाहारे एव द्वन्द्व एकवद् भवति

(A) असत्यम् सत्यम् असत्यम् सत्यम्

(B) सत्यम् असत्यम् असत्यम् असत्यम्

(C) असत्यम् सत्यम् सत्यम् असत्यम्

(D) सत्यम् असत्यम् असत्यम् सत्यम्

7. रम् इति धातुः कदा परस्मैपदमपेक्षते ?

(A) 'उप' उपसर्गयोगे

(B) 'प्र' उपसर्गयोगे

(C) 'नि' उपसर्गयोगे

(D) लोट्लकारे

8. 'लोमशः' इत्यत्र मत्वर्थी कः प्रत्ययः ?

(A) लच्प्रत्ययः

(B) शप्रत्ययः

(C) नप्रत्ययः

(D) वप्रत्ययः

9. अधोनिर्दिष्टेषु युग्मपर्यायेषु समीचीनं युग्मपर्यायं विचिनुत :

(*a*) दशम्यां पुत्रस्य	(*p*) पदजातानि
(*b*) प्रतीतपदार्थको ध्वनिः	(*q*) व्याकरणाध्ययन प्रयोजनम्
(*c*) चत्वारि	(*r*) शास्त्रेण धर्मनियमः
(*d*) लोकतः अर्थप्रयुक्ते शब्दप्रयोगे	(*s*) शब्दः

(A) *ar* *bp* *cq* *ds*

(B) *aq* *bs* *cp* *dr*

(C) *ap* *br* *cs* *dq*

(D) *as* *bq* *cr* *dp*

10. युग्मपर्यायेषु समीचीनं युग्मपर्यायं विचिनुत :

(*a*) स्फोटादेवोपजायन्ते	(*p*) ध्वनयः
(*b*) शब्दजाः शब्दाः	(*q*) वर्णपदाभ्यां व्यतिरिक्तम्
(*c*) वाक्यं न	(*r*) व्याकरणाहते न
(*d*) शब्दानां तत्त्वावबोधः	(*s*) ध्वनयोऽपरे

(A) *aq* *bs* *cp* *dr*

(B) *as* *bp* *cq* *dr*

(C) *ap* *br* *cs* *dq*

(D) *ar* *bq* *cp* *ds*

11. नागेशभट्टेन लिखितः ग्रन्थः कः ?

(A) सिद्धान्तकौमुदी

(B) महाभाष्यप्रदीपः

(C) लघुशब्देन्दुशेखरः

(D) काशिका

12. स्नानीयं चूर्णमित्यत्र कृत्यप्रत्ययः कस्मिन्नर्थे ?

(A) कर्मणि

(B) भावे

(C) कर्तरि

(D) करणे

13. असंगतं दूरीकुरुत :

(A) स्फोटः

(B) अक्रमः

(C) अनादिः

(D) व्यञ्जकः

14. रिक्तस्थानं पूरयत :

दधामि इत्यत्र धाधातोः अभ्यासे दकारः ....।

(A) ग्रिमनियमोदाहरणम्

(B) ग्रासमाननियमोदाहरणम्

(C) वेर्नरनियमोदाहरणम्

(D) बॉपनियमोदाहरणम्

15. सत्यासत्यपर्यायेषु उचितं विचिनुत :

(*a*) अवर्ण ओष्ठ्यः चवर्णः तालव्य कवर्णः कण्ठ्यः उवर्णः दन्त्यः

(*b*) कवर्णः कण्ठ्यः लवर्णः दन्त्यः ऋवर्णः मूर्धन्यः पवर्णः ओष्ठ्यः

(*c*) खवर्णः कण्ठ्यः ऋवर्णः दन्त्यः लृवर्णः मूर्धन्यः बवर्णः ओष्ठ्यः

(*d*) हकारः कण्ठ्यः यवर्णः तालव्यः सवर्णः दन्त्यः टवर्णः मूर्धन्यः

(A) असत्यम् सत्यम् असत्यम् सत्यम्

(B) असत्यम् सत्यम् असत्यम् असत्यम्

(C) असत्यम् असत्यम् सत्यम् सत्यम्

(D) असत्यम् असत्यम् सत्यम् असत्यम्

16. सत्यासत्यपर्यायेषु उचितं विचिनुत :

(*a*) वज्रमित्यस्य वज्जमिति परिवर्तने पुरोगामि समीकरणं नास्ति

(*b*) पदानां त्रैस्वर्यं नाम प्राकृतभाषाविशेषः।

(*c*) वल्कलमित्यस्य वक्कलमिति पञ्चाद्गामि समीकरणम् अस्ति।

(*d*) हिंदी इति आधुनिकी आर्यभारतीयभाषा।

(A) असत्यम् सत्यम् असत्यम् सत्यम्

(B) असत्यम् असत्यम् सत्यम् सत्यम्

(C) असत्यम् सत्यम् सत्यम् सत्यम्

(D) सत्यम् असत्यम् असत्यम् सत्यम्

17. वेणीसंहारनाटकस्य कथाबीजं दृश्यते............।

(A) रामायणे

(B) महाभारते

(C) योगवासिष्ठे

(D) वेण्णामाहात्म्ये

18. अयं पुराणप्रवर्तकः इति भारतीयानां मतम् :

(A) ब्रह्मा

(B) व्यासः

(C) विष्णुः

(D) शिवः

19. आदिकाव्यत्वेन किं विख्यातम् ?

(A) महाभारतम्

(B) रामायणम्

(C) वेदवाङ्मयम्

(D) अभिज्ञानशाकुन्तलम्

20. अधस्तनेषु असंगतं दूरी कुरुत :

(A) सीता

(B) मन्दोदरी

(C) द्रौपदी

(D) मन्थरा

21. क्रौञ्चवधप्रसङ्गः कस्मिन् काव्ये वर्णिताः ?

(A) महाभारते

(B) रामायणे

(C) स्वप्नवासवदत्ते

(D) शिशुपालवधे

22. भीष्मकः कः आसीत् ?

(A) अर्जुनस्य पितामहः

(B) श्रीकृष्णस्य श्वशुरः

(C) लक्ष्मणस्य श्वशुरः

(D) जनकस्य भ्राता

23. शकुन्तलाख्यानमन्तर्भवति :

(A) रामायणे

(B) महाभारते

(C) अध्यात्मरामायणे

(D) योगवासिष्ठे

24. 'दैत्यं दारयते बलिं छलयते क्षत्रक्षयं कुर्वते' इति श्लोकपङ्क्तौ विष्णोः कस्य अवतारस्य निर्देशः नास्ति ?

(A) नृसिंहस्य

(B) कूर्मस्य

(C) वामनस्य

(D) परशुरामस्य

25. अधोनिर्दिष्टेषु सत्यासत्यपर्यायेषु समीचीनं विचिनुत :

(*a*) रामायणे सप्तकाण्डानि सन्ति

(*b*) महाभारते 18 सर्गास्सन्ति

(*c*) रामायणे 24000 श्लोकास्सन्ति

(*d*) महाभारते भगवद्गीता नास्ति

(A) सत्यम् सत्यम् सत्यम् सत्यम्

(B) सत्यम् असत्यम् सत्यम् असत्यम्

(C) सत्यम् असत्यम् सत्यम् सत्यम्

(D) सत्यम् असत्यम् असत्यम् असत्यम्

26. दु:शासनस्य वधः केन कृतः ?

(A) कर्णेन

(B) अर्जुनेन

(C) भीमेन

(D) भीष्मेण

27. अधस्तनेषु उपपुराणं किम् ?

(A) कालिकापुराणम्

(B) ब्रह्मपुराणम्

(C) विष्णुपुराणम्

(D) ब्रह्मवैवर्तपुराणम्

28. अज्ञातवासे पाण्डवैः कियान् कालः व्यतीतः ?

(A) षण्मासाः

(B) एकवर्षम्

(C) वर्षद्वयम्

(D) वर्षत्रयम्

29. अधोनिर्दिष्टेषु सत्यासत्यपर्यायेषु योग्यं विचिनुत :

नामधेयानां च :

(*a*) विधेयार्थापरिच्छेदकतयार्थवत्वम्

(*b*) विधेयार्थपरिच्छेदकतयार्थवत्वम्

(*c*) विधेयार्थपरिच्छेदकतयानर्थत्वम्

(*d*) विधेयार्थापरिच्छेदकतयानर्थत्वम्

(A) असत्यम् असत्यम् सत्यम् असत्यम्

(B) सत्यम् असत्यम् असत्यम् असत्यम्

(C) असत्यम् सत्यम् असत्यम् असत्यम्

(D) असत्यम् असत्यम् असत्यम् असत्यम्

30. योग्यं युग्मपर्यायं विचिनुत :

(*a*) प्रत्यया:	(*p*) पञ्चविध:
(*b*) सुखादीनां कारणानि	(*q*) द्विविधम्
(*c*) दु:खकारणम्	(*r*) चत्वार:
(*d*) स्कन्ध:	(*s*) चत्वारि

(A) *ar* *bs* *cq* *dp*

(B) *as* *br* *cp* *dq*

(C) *aq* *bp* *cs* *dr*

(D) *ap* *bq* *cr* *ds*

31. पातञ्जलयोगसूत्रे अनिशं किम् ?

(A) सामन्तचक्रम्

(B) संस्कारचक्रम्

(C) जगच्चक्रम्

(D) विश्वचक्रम्

32. रिक्तस्थानं पूरयत :

क्षिप्तं मूढं .... एकाग्रं निरुद्धमिति चित्तभूमय:।

(A) विक्षिप्तम्

(B) अक्षिप्तम्

(C) निक्षिप्तम्

(D) अतिक्षिप्तम्

33. योग्यं युग्मपर्यायं विचिनुत :

(*a*) इन्द्रियाणि चेतनान्यात्मा	(*p*) साङ्ख्या:
(*b*) आत्मा संसारी कर्ता भोक्ता	(*q*) योगा:
(*c*) आत्मा भोक्ता एव केवलं न कर्ता	(*r*) लोकायतिका:
(*d*) सर्वज्ञ: सर्वशक्ति: ईश्वर आत्मा	(*s*) मीमांसका:

(A) *aq* *bp* *cs* *dr*

(B) *ar* *bs* *cp* *dq*

(C) *ap* *bq* *cr* *ds*

(D) *as* *br* *cq* *dp*

34. रिक्तस्थानं पूरयत :

ब्रह्मजिज्ञासा इत्यत्र ब्रह्मण इति .... षष्ठी।

(A) कर्मणि

(B) अपादाने

(C) शेषे

(D) सम्प्रदाने

35. ''यजेत स्वर्गकामः' इत्यत्र विधेयांशः कः ?

(A) स्वर्गः

(B) यागः

(C) पुरुषः

(D) विधिः

36. उचितं सत्यासत्यपर्यायं विचिनुत :

(*a*) जीवन्मुक्तो नाम ब्रह्मनिष्ठः

(*b*) स आत्मविन्तान्य इतीह निश्चयः

(*c*) क्रियमाणानि कर्माणि ज्ञानाविरुद्धारब्ध फलानि

(*d*) क्षीयन्ते नास्य कर्माणि तस्मिन् दृष्टे परावरे

(A) असत्यम् असत्यम् सत्यम् सत्यम्

(B) सत्यम् सत्यम् असत्यम् असत्यम्

(C) असत्यम् सत्यम् असत्यम् सत्यम्

(D) सत्यम् सत्यम् सत्यम् असत्यम्

37. असिद्धेः कति भेदाः सन्ति ?

(A) षट्

(B) पञ्च

(C) चत्वारः

(D) त्रयः

38. हेमचन्द्रसूरिभिः आप्तनिश्चयालङ्कारे किं निरटङ्कि ?

(A) ब्रह्मस्वरूपम्

(B) जीवस्वरूपम्

(C) जगत्स्वरूपम्

(D) अर्हत्स्वरूपम्

39. अधोनिर्दिष्टेषु सत्यासत्यपर्यायेषु योग्यं विचिनुत। प्रकृतिर्नाम :

(*a*) यत्र समग्राङ्गोपदेशः

(*b*) यत्र तूभयस्याप्राप्तिः

(*c*) यत्र न सर्वाङ्गोपदेशः

(*d*) यत्र कतिपयाङ्गोपदेशः

(A) सत्यम् असत्यम् असत्यम् असत्यम्

(B) असत्यम् सत्यम् असत्यम् असत्यम्

(C) असत्यम् असत्यम् सत्यम् असत्यम्

(D) असत्यम् असत्यम् असत्यम् सत्यम्

40. मनुस्मृतौ सप्तमाध्यायस्य विषयः कः ?

(A) राजधर्मः

(B) वैश्यधर्मः

(C) क्षात्रधर्मः

(D) गृहस्थधर्मः

41. मनुस्मृति मनुसृत्य मान्यस्थानेषु विद्यायाः स्थानं कतमम् ?

(A) तृतीयम्

(B) चतुर्थम्

(C) पञ्चमम्

(D) षष्ठम्

42. याज्ञवल्क्यस्मृत्यनुसारं पृथक् पृथक् दण्डनीयाः के ?

(A) ब्राह्मणाः

(B) क्षत्रियाः

(C) वैश्याः

(D) कूटकृत्साक्षिणः

43. याज्ञवल्क्यस्मृत्यनुसारं मानुषं प्रमाणं कतिविधम् ?

(A) द्विविधम्

(B) त्रिविधम्

(C) चतुर्विधम्

(D) पञ्चविधम्

44. कौटिलीयार्थशास्त्रानुसारं कामोपधायां राजा आत्मानं देवीं वा किं न कुर्यात् ?

(A) साध्यम्

(B) प्रयोजनम्

(C) हेतुम्

(D) लक्ष्यम्

45. कौटिलीयार्थशास्त्रानुसारं 'सहाध्यायिनोऽमात्यान्कुर्वीत' इति कस्य मतम् ?

(A) विशालाक्षस्य

(B) पिशुनस्य

(C) भारद्वाजस्य

(D) कौणपदन्तस्य

46. 'सैषा सर्वत्र वक्रोक्तिः।' इति कस्योक्तिः ?

(A) भामहस्य

(B) कुन्तकस्य

(C) विश्वनाथस्य

(D) कैय्यटस्य

47. रिक्तस्थानं पूरयत :

तद्दोषौ शब्दार्थौ .... पुनः क्वापि।

(A) सहगुणालंकृती

(B) सहरसालंकृती

(C) सगुणावलंकृती

(D) सगुणावनलंकृती

48. साहित्यदर्पणानुसारं 'वह्निना सिञ्चति' इत्येतद् वाक्यं नास्ति :

(A) आकाङ्क्षायाः अभावात्

(B) आसत्तेरभावात्

(C) योग्यतायाः अभावात्

(D) उक्तानाम् अखिलानामेव अभावात्

49. विश्वनाथानुसारं 'कर्मणि कुशलः' इत्यस्मिन् वाक्ये शब्दशक्तिः स्यात् :

(A) अभिधा

(B) लक्षणा

(C) व्यञ्जना

(D) तात्पर्यम्

50. बुद्धचरित महाकाव्यस्य अङ्गी रसः कः ?

(A) शान्तरसः

(B) वीररसः

(C) शृङ्गाररसः

(D) अद्भुतरसः

51. कस्मिन्नङ्के स्वप्नवासवदत्ते नाटके स्वप्नसन्दर्शनस्य घटना घटिता ?

(A) पञ्चमेऽङ्के

(B) चतुर्थेऽङ्के

(C) तृतीयेऽङ्के

(D) षष्ठेऽङ्के

52. 'अर्थो हि कन्या परकीय एव' इत्युक्तिः कस्मिन्नाटके विद्यते ?

(A) अभिज्ञानशाकुन्तले

(B) स्वप्नवासवदत्ते

(C) मुद्राराक्षसे

(D) मृच्छकटिके

53. 'न परिचयं रक्षति। नाभिजनमीक्षते। न रूपम् आलोकयते।' इति वाक्यानि कं कां वोद्दिश्य पठितानि कादम्बर्याम् ?

(A) तारापीडम्

(B) शुकनासम्

(C) लक्ष्मीम्

(D) कादम्बरीम्

54. उत्तररामचरितस्य प्रधानरसः कः ?

(A) शोकः

(B) करुणः

(C) दुःखम्

(D) अद्भुतः

55. रैवतकस्य वर्णनं कस्मिन् काव्ये अस्ति ?

(A) शिशुपालवधे

(B) मेघदूते

(C) ऋतुसंहारे

(D) नैषधीयचरिते

56. अधस्तनेषु युग्मपर्यायेषु समीचीनं विचिनुत :

(*a*) भट्टलोल्लटः (*p*) अनुमितिवादः

(*b*) शङ्कुकः (*q*) अभिव्यक्तिवादः

(*c*) भट्टनायकः (*r*) उत्पत्तिवादः

(*d*) अभिनवगुप्तः (*s*) भुक्तिवादः

(A) *ar* *bq* *cp* *ds*

(B) *ar* *bp* *cs* *dq*

(C) *ar* *bp* *cq* *ds*

(D) *ar* *bs* *cq* *dp*

57. 'चन्द्रायते शुक्लरुचापि हंसो,
हंसायते चारुगतेन कान्ता।
कान्तायते स्पर्शसुखेन वारि,
वारीयते स्वच्छतया विहायः॥'

अस्मिन् श्लोके कीदृशी उपमा वर्णिता ?

(A) रसनोपमा

(B) लुप्तोपमा

(C) मालोपमा

(D) पूर्णोपमा

58. अधस्तनवाक्यानां सत्यासत्यपर्यायेषु समीचीनं विचिनुत :

(*a*) कलिङ्गः साहसिकः इत्यत्र रूढी लक्षणा

(*b*) कुन्ताः प्रविशन्ति इत्यत्र प्रयोजनवती लक्षणा

(*c*) गङ्गायां घोषः इत्यत्र लाक्षणिकपदमस्ति घोषः

(*d*) शाब्दीव्यञ्जनायाः भेदद्वयम्

(A) असत्यम् सत्यम् असत्यम् सत्यम्

(B) सत्यम् सत्यम् असत्यम् सत्यम्

(C) सत्यम् सत्यम् असत्यम् असत्यम्

(D) सत्यम् सत्यम् सत्यम् असत्यम्

59. उपेन्द्रवज्रा इत्यस्मिन् छन्दसि कति अक्षराणि सन्ति ?

(A) अष्ट

(B) नव

(C) दश

(D) एकादश

60. 'विश्वपः' इति किं रूपम् ?

(A) प्रथमा-एकवचनम्

(B) पञ्चमी-एकवचनम्

(C) प्रथमा-बहुवचनम्

(D) द्वितीया-बहुवचनम्

61. रिक्तस्थानं पूरयत :

वाल्मीकेः शोकः .... आपद्यत।

(A) दुःखरूपम्

(B) श्लोकत्वम्

(C) भावत्वम्

(D) कुतः

62. अधस्तनेषु सञ्चारिभावः कः ?

(A) हास्यः

(B) वेपथुः

(C) शङ्का

(D) जुगुप्सा

63. शृङ्गाररसस्य स्थायीभावः कः ?

(A) सौन्दर्यम्

(B) रतिः

(C) सुखम्

(D) विरहः

64. शिखरिणीवृत्ते प्रतिचरणं कत्यक्षराणि ?

(A) सप्तदश

(B) नवदश

(C) अष्ट

(D) दश

65. अधस्तनेषु प्रकरणस्योदाहरणमस्ति :

(A) अविमारकम्

(B) मालतीमाधवम्

(C) वेणीसंहारम्

(D) रत्नावलिः

66. हेतौ सति फलाभावो दृश्यते चेत् तत्र कोऽलंकारः ?

(A) स्वभावोक्तिः

(B) संकरः

(C) निदर्शना

(D) विशेषोक्तिः

67. पृथिव्याः मानदण्डः कः ?

(A) हिमालयः

(B) रैवतकः

(C) चित्रकूटः

(D) मैनाकः

68. नायिकाविरहितं नाटकं किम् ?

(A) प्रतिमा

(B) वेणीसंहारम्

(C) मुद्राराक्षसम्

(D) उत्तररामचरितम्

69. अधोनिर्दिष्ट युग्मानां समीचीनां तालिकां विचिनुत :

(*a*) दण्डी	(*p*) उपमा
(*b*) कालिदासः	(*q*) हासः
(*c*) भारविः	(*r*) पदलालित्यम्
(*d*) भासः	(*s*) अर्थगौरवम्

(A) *as* *br* *cq* *dp*

(B) *ar* *bp* *cs* *dq*

(C) *aq* *bs* *cp* *dr*

(D) *ap* *bq* *cr* *ds*

70. मम्मटानुसारं लक्षणा कतिविधा ?

(A) पञ्चविधा

(B) षड्विधा

(C) त्रिविधा

(D) द्विविधा

71. डिमस्योदाहरणं किम् अस्ति ?

(A) पद्मप्राभृतकम्

(B) त्रिपुरदाहः

(C) भगवदज्जुकीयम्

(D) मध्यमव्यायोगः

72. अधस्तनयुग्मानां समीचीनं युग्मपर्यायं विचिनुत :

(*a*) सर्वं जानाति देवः (*p*) लक्षणलक्षणा

(*b*) श्वेतः धावति (*q*) काव्यप्रयोजनम्

(*c*) गङ्गायां घोषः (*r*) अभिधामूलव्यञ्जना

(*d*) सद्यःपरनिर्वृतये (*s*) उपादान-लक्षणा

(A) *as* *bp* *cr* *dq*

(B) *ar* *bs* *cp* *dq*

(C) *ar* *bs* *cq* *dp*

(D) *as* *br* *cp* *dq*

73. अधस्तनेषु उद्दीपन विभावः कः ?

(A) वैवर्ण्यम्

(B) उद्यानम्

(C) मतिः

(D) शङ्का

74. अधस्तनवाक्यानां सत्यासत्यपर्यायेषु समीचीनं विचिनुत :

(*a*) इदमुत्तममतिशयिनि व्यङ्ग्ये वाच्याद्ध्व-निर्बुधैः कथितः

(*b*) सर्वेषां प्रायशोऽर्थानां व्यञ्जकत्वमपीष्यते

(*c*) लक्षणा अग्रिमा

(*d*) व्यञ्जना संकेतितार्थं प्रकटयति

(A) सत्यम् सत्यम् असत्यम् सत्यम्

(B) सत्यम् सत्यम् असत्यम् असत्यम्

(C) असत्यम् सत्यम् असत्यम् असत्यम्

(D) असत्यम् सत्यम् असत्यम् सत्यम्

75. अधस्तनेषु अभिज्ञानशाकुन्तले वर्णितः प्रसङ्गः कः ?

(A) कुमारवर्णनम्

(B) दुर्वासशापः

(C) चित्रप्रदर्शनम्

(D) स्वप्नप्रसङ्गः

76. अधोनिर्दिष्टेषु समीचीनं युग्मपर्यायं विचिनुत :

(*a*) कर्तरि (*p*) श्लुः

(*b*) च्लेः (*q*) लुङ्

(*c*) शपः (*r*) शप्

(*d*) माङि (*s*) सिच्

(A) *ar* *bs* *cp* *dq*

(B) *ar* *bq* *cs* *dp*

(C) *aq* *br* *cp* *ds*

(D) *as* *bp* *cq* *dr*

77. रुद्रदाम्नः गिरनार लेखः कस्मिन् शके लिखितः।

(A) 50

(B) 150

(C) 72

(D) 78

78. गिरनारस्य स्कन्दगुप्तलेखो कः तडागः उल्लिखितः ?

(A) दूरदर्शनः

(B) सुदर्शनः

(C) जगत्तुङ्गसागरः

(D) खिबिरः

79. अधस्तनवाक्यानां सत्यासत्यपर्यायेषु समीचीनं विचिनुत :

(*a*) अभिहितान्वयवादः कुमारिलभट्टप्रणीतः

(*b*) अन्विताभिधानवादः प्रभाकरमिश्रप्रणीतः

(*c*) गङ्गायां घोषः इत्यत्र मुख्यार्थबाधः नास्ति

(*d*) 'क्रीडनीयकमिच्छामो दृश्यं श्रव्यं च यद्भवेत्' इत्युक्तिः महाकाव्यं निर्दिशति

(A) असत्यम् सत्यम् सत्यम् सत्यम्

(B) असत्यम् असत्यम् असत्यम् सत्यम्

(C) सत्यम् सत्यम् असत्यम् असत्यम्

(D) असत्यम् सत्यम् असत्यम् सत्यम्

80. भारते ब्राह्मीलिपेः प्राचीना उपलब्धिः कदा ?

(A) मौर्यकाले

(B) गुप्तकाले

(C) मौखरीकाले

(D) सातवाहनकाले

81. ज्योतिषशास्त्रमाश्रित्य ऋग्वेदस्य कालनिर्णय: केन विदुषा कृत: ?

(A) वेबर:

(B) विण्टरनिट्झ

(C) मॅक्समूलर:

(D) याकोबी

82. विश्वामित्र-नदी-सूक्ते उत्तितीर्षु: विश्वामित्र: के द्वे नद्यौ तुष्टाव ?

(A) गङ्गा-यमुने

(B) सरस्वती-दृषद्वत्यौ

(C) विपाट्-शुतुद्री

(D) सिन्धु-चर्मण्वत्यौ

83. पुरुषसूक्ते 'चक्षो:' कस्य उत्पत्तिरुक्ता ?

(A) चन्द्रमस:

(B) सूर्यस्य

(C) वायो:

(D) इन्द्रस्य

84. ऋग्वेदे वर्णिता: अक्षा: नाम ....

(A) आम्रवृक्षबीजानि

(B) विभीदकबीजानि

(C) एरण्डवृक्षबीजानि

(D) पलाशवृक्षबीजानि

85. अधोनिर्दिष्टेषु युग्मपर्यायेषु समीचीनं विचिनुत :

(*a*) वरुण:	(*p*) आरा
(*b*) पूषन्	(*q*) पड्बीशम्
(*c*) इन्द्र:	(*r*) पाश:
(*d*) यम:	(*s*) वज्रम्

(A)	*ar*	*bp*	*cs*	*dq*
(B)	*ap*	*bq*	*cr*	*ds*
(C)	*as*	*bp*	*cq*	*dr*
(D)	*aq*	*bs*	*cp*	*dp*

86. पुरुरवा-उर्वश्यो: कथा कस्मिन् ब्राह्मणे सविस्तरं वर्णिता ?

(A) ऐतरेयब्राह्मणे

(B) शतपथब्राह्मणे

(C) ताण्डयमहाब्राह्मणे

(D) शांखायनब्राह्मणे

87. रिक्तस्थानं पूरयत :

यत्र त्वस्य सर्वम् .... एवाभूत् तत्केन कं पश्येत् ?

(A) ब्रह्म

(B) चैतन्यम्

(C) ईश्वर:

(D) आत्मा

88. अधोनिर्दिष्टेषु युग्मपर्यायेषु उचितं विचिनुत :

(*a*) केनोपनिषत्	(*p*) कशन्वाजश्रवसः
(*b*) बृहदारण्यकोपनिषत्	(*q*) भृगुः वारुणी
(*c*) तैत्तिरीयोपनिषत्	(*r*) उमा हैमवती
(*d*) कठोपनिषत्	(*s*) मैत्रेयी

(A)	*aq*	*bp*	*cr*	*ds*
(B)	*ap*	*br*	*cs*	*dq*
(C)	*ar*	*bs*	*cq*	*dp*
(D)	*as*	*bq*	*cp*	*dr*

89. 'ब्रह्मानन्दवल्ली' कस्याः उपनिषदः ?

(A) कठोपनिषदः

(B) तैत्तिरीयोपनिषदः

(C) केनोपनिषदः

(D) ईशोपनिषदः

90. ईशोपनिषदि कतिवर्षात्मकमायुरुक्तम् ?

(A) षडुत्तरशतम्

(B) षोडशोत्तरशतम्

(C) शतम्

(D) द्विशतम्

91. 'न कर्म लिप्यते नरे' इतीदं वाक्यं कस्मिन् ग्रन्थे अस्ति ?

(A) ईशोपनिषदि

(B) श्रीभगवद्गीतायाम्

(C) कठोपनिषदि

(D) ब्रह्मसूत्रे

92. तैत्तिरीयोपनिषदि कति व्याहृतयः कथिताः ?

(A) पञ्च

(B) सप्त

(C) नव

(D) चतस्रः

93. 'जैमिनीयब्राह्मणम्' केन वेदेन सम्बद्धम् ?

(A) सामवेदेन

(B) ऋग्वेदेन

(C) अथर्ववेदेन

(D) यजुर्वेदेन

94. 'न निर्बद्धा उपसर्गा अर्थान् निराहुः' सिद्धान्तोऽयम् उपसर्गाणां .... कथयति।

(A) द्योतकत्वम्

(B) वाचकत्वम्

(C) द्योतकत्ववाचकत्वे

(D) पूर्वनिपातत्वम्

95. अधोनिर्दिष्टानां युग्मपर्यायेषु समीचीनं विचिनुत :

(*a*) आदत्ते रसान् (*p*) शाखा:

(*b*) निगमा इमे भवन्ति (*q*) आचार्य:

(*c*) आचारं ग्राहयति (*r*) निघण्टव:

(*d*) खशया: (*s*) आदित्य:

(A) *ap* *bq* *cr* *ds*

(B) *aq* *bs* *cp* *dr*

(C) *as* *br* *cq* *dp*

(D) *ar* *bp* *cs* *dq*

96. 'समुद्र' इत्यस्य यास्कोक्तं निर्वचनं न भवति :

(A) समुद्रावयत्ययमप:

(B) समुदको भवति

(C) समुद्द्रवन्त्यस्मादाप:

(D) समुनत्तीति

97. निरुक्ते उल्लिखितेषु चतुर्षु पदजातेषु शब्दश: कस्य परिगणनं न विद्यते ?

(A) उपसर्गस्य

(B) निपातस्य

(C) अव्ययस्य

(D) आख्यातस्य

98. अधोनिर्दिष्टेषु युग्मपर्यायेषु समीचीनं विचिनुत :

(*a*) औदुम्बरायण: (*p*) अनर्थका: हि मन्त्रा:

(*b*) कौत्स: (*q*) उच्चावचा: पदार्था:

(*c*) गार्ग्य: (*r*) षड्भावविकारा:

(*d*) वार्ष्यायणि: (*s*) इन्द्रियनित्यं वचनम्

(A) *ap* *bq* *cr* *ds*

(B) *as* *bp* *cq* *dr*

(C) *aq* *br* *cp* *ds*

(D) *ar* *bs* *cp* *dq*

99. अश्नुतेऽध्वानम् इति :

(A) अध्वा

(B) अध्वर:

(C) अशनम्

(D) अश्व:

100. शिक्षाया: लक्षणं वर्तते :

(A) शिक्षयति विनयमिति

(B) शिक्षयति पदपदार्थसम्बन्धम् इति

(C) शिक्षयति वर्णान् इति

(D) शिक्षयति वाक्यार्थमिति

ROUGH WORK